

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

ΞΕ-ΚΑΘΑΡΙΣΤΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΑΣ!

Τι πρέπει να κάνετε ή να μην κάνετε για έναν πιο πράσινο κόσμο

Ξεκαθαρίστε τη θέση σας!

- 1 >> Εισαγωγή
- 3 >> Ενέργεια
- 8 >> Αέρας
- 12 >> Νερό
- 16 >> Έδαφος

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την
Ευρωπαϊκή Ένωση

Ένας νέος αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης:
00 800 6 7 8 9 10 11

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Internet μέσω του εξυπηρετητή Eurora (<http://eurora.eu.int>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2005

ISBN 92-894-9845-5

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2005
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

Τυπωμένο σε ανακυκλωμένο χαρτί

Γεια χαρά! Με λένε Τζίφου. Αν θέλετε, αφήστε με να σας δείξω το φυλλάδιο και να σας βοηθήσω να ξε-καθαρίσετε τη θέση σας!

➤ Εισαγωγή

Τι συμβαίνει;

Οι δραστηριότητες του ανθρώπου στο σύγχρονο κόσμο έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τα τελευταία 50 χρόνια η κατάσταση χειροτέρευσε σοβαρά: άνοδος των θερμοκρασιών, απώλεια της βιοποικιλότητας, υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων, όλο και περισσότερα απόβλητα, μεγαλύτερη χρήση χημικών ουσιών ... όλα αυτά μπορούν δυστυχώς να θέσουν σε κίνδυνο το περιβάλλον μας.

Αλλά βρήκαμε ποτέ το χρόνο να αναρωτηθούμε γιατί συμβαίνουν όλα αυτά; Ποιος είναι υπεύθυνος για την κατάσταση αυτή; Μολονότι ως Ευρωπαίοι πολίτες έχουμε όλοι ευθύνες για το περιβάλλον μας, έχουμε την τάση να ασκούμε κριτική σε τρίτους π.χ. στη βιομηχανία ή στους διάφορους κυβερνητικούς φορείς. Συχνά ξεχνάμε ότι επηρεάζουμε σοβαρά το περιβάλλον με τον τρόπο που ζούμε και τις πράξεις μας. Κάνοντας τις σωστές επιλογές στις καθημερινές μας δραστηριότητες, μπορούμε να μετατρέψουμε τις επιπτώσεις μας στο περιβάλλον από αρνητικές σε θετικές. Κάποιες μικρές αλλαγές στις καθημερινές μας συνήθειες μπορεί να έχουν τεράστιο θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον.

Υπάρχει κάποιος που να κάνει κάτι για όλα αυτά;

Η πολιτική της ΕΕ κατόρθωσε να μειώσει με επιτυχία ορισμένες από τις πιέσεις που ασκούνται στο περιβάλλον και οι εθνικές κυβερνήσεις έλαβαν ουσιαστικά μέτρα για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας. Η προστασία του περιβάλλοντος έχει καταστεί κορυφαία προτεραιότητα για σχεδόν όλους τους τομείς κοινοτικής πολιτικής. Η βιομηχανία έχει επίσης καταστήσει το περιβάλλον μια από τις βασικές της προτεραιότητες και λαμβάνει μέτρα ώστε να επιτύχει υψηλές επιδόσεις εξοικονομώντας παράλληλα ενέργεια και σεβόμενη το περιβάλλον. Ωστόσο πρέπει να σημειωθεί πως δεν αρκεί να παίξουν κάποιο ρόλο η ΕΕ, οι εθνικές κυβερνήσεις και η βιομηχανία. Είναι πολύ σημαντικότερο να αντιληφθούμε ότι εμείς, οι πολίτες της Ευρώπης, έχουμε τη δύναμη να συμβάλλουμε στην ουσιαστική περιστολή των πιέσεων που υφίσταται το περιβάλλον.

Λοιπόν τι μπορούμε να κάνουμε;

Τα μικρά πράγματα που κάνουμε κάθε μέρα μπορούν συλλογικά να έχουν σοβαρότατες επιπτώσεις στο περιβάλλον μας. Κάνοντας τις σωστές επιλογές, στο σπίτι, στη δουλειά ή στο σούπερ-μάρκετ μπορεί να συμβάλλουμε σοβαρά στο να μειωθεί η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Γι αυτό δημιουργήσαμε την Περιβαλλοντική Εργαλειοθήκη, ελπίζοντας να σας βοηθήσουμε ώστε η συμπεριφορά σας να γίνει φιλικότερη προς το περιβάλλον και έτσι να ...

Ξε-καθαρίστε τη θέση σας!

Τι είναι η περιβαλλοντική εργαλειοθήκη;

Η περιβαλλοντική εργαλειοθήκη θα σας βοηθήσει να αλλάξετε κάποιες μικρές συνήθειες και να επιτύχετε μεγάλα αποτελέσματα. Η εργαλειοθήκη περιλαμβάνει το οικολογικό παιχνίδι ερωτήσεων του Τζίφου, που σας εξηγεί τι πρέπει να κάνετε ή να μην κάνετε για να είσαστε φίλοι με το περιβάλλον, καθώς και τη βάση δεδομένων της εργαλειοθήκης, όπου μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για να γίνετε καθημερινά φίλοι του περιβάλλοντος.

Και γιατί να χρησιμοποιήσω την περιβαλλοντική εργαλειοθήκη;

Ας το πούμε κάπως έτσι: κάθε φορά που αποφασίζουμε να πάρουμε το αυτοκίνητο μας αντί για το τρένο, για παράδειγμα, προκαλούμε αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακος κατά μέσο όρο τριάντα φορές. Όταν αντί να κλείσουμε εντελώς τις ηλεκτρικές συσκευές τις αφήνουμε σε κατάσταση ετοιμότητας, εξακολουθούμε να καταναλώνουμε ηλεκτρική ενέργεια με αποτέλεσμα ο λογαριασμός του ηλεκτρικού να αυξάνει 10% κάθε χρόνο. Λοιπόν είναι φανερό ότι κάτι μπορούμε να κάνουμε για να αλλάξει η κατάσταση, μεταβάλλοντας λίγο τις καθημερινές μας συνήθειες. Η προσπάθεια που πρέπει να καταβάλλουμε είναι ελάχιστη, τα αποτελέσματα όμως μπορεί να είναι πολύ θεαματικά.

Ωραία λοιπόν, πότε αρχίζω;

Ε λοιπόν είτε το πιστεύετε είτε όχι, ήδη κάνατε την αρχή! Η ανάγνωση αυτού του φυλλαδίου θα σας βοηθήσει να αλλάξετε συμπεριφορά, να γίνετε φιλικότεροι προς το περιβάλλον και, επιπλέον, να εξοικονομήσετε πολλά χρήματα!

Από τις αρχές του 20ου αιώνα η θερμοκρασία στη Γη αυξάνει με ταχύ ρυθμό – έχει αυξηθεί κατά μέσο όρο 0,6°C παγκόσμια και 0,95°C στην Ευρώπη. Ο ρυθμός με τον οποίο αυξάνουν οι θερμοκρασίες ανέρχεται πλέον σε 0,2°C ανά δεκαετία και θεωρείται πολύ υψηλός αν συγκριθεί με τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα. Τα αποτελέσματα της αύξησης των θερμοκρασιών είναι ήδη αντιληπτά και αναμένεται να γίνουν ακόμη αισθητότερα όσον συνεχίζουν να αυξάνονται οι θερμοκρασίες.

Η αλλαγή του κλίματος είναι ένα φαινόμενο για το οποίο καθημερινά ακούμε και διαβάζουμε όλο και περισσότερο. Τι σημαίνει όμως ακριβώς; Και γιατί αλλάζει το κλίμα μας; Κι ακόμη, μπορούμε να κάνουμε κάτι για να αντιμετωπίσουμε αυτήν την κατάσταση;

Το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) και τα υπόλοιπα αέρια θερμοκηπίου προκύπτουν από φυσιολογικές διαδικασίες και συμβάλλουν στο να διατηρείται ζεστός ο πλανήτης μας. Χωρίς αυτά η θερμοκρασία στην επιφάνεια της Γης θα ήταν χαμηλότερη κατά περίπου 30°. Ωστόσο διάφορες ανθρωπογενείς δραστηριότητες όπως η θέρμανση των κατοικιών, η παρακολούθηση της τηλεόρασης ή η οδήγηση αυτοκινήτων απαιτούν ενέργεια που αντλείται από την

καύση ορυκτών καυσίμων, κάτι που με τη σειρά του συνεπάγεται την παραγωγή διοξειδίου του άνθρακα. Αυτή η προσθήκη επιπλέον αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει ως αποτέλεσμα την αφύσικη αύξηση των θερμοκρασιών στην επιφάνεια του πλανήτη και αυτό είναι το λεγόμενο φαινόμενο του θερμοκηπίου που προκαλεί την παγκόσμια αλλαγή του κλίματος. Οι παρατηρήσεις αυτές έχουν πλέον επιβεβαιωθεί από τη συντριπτική πλειοψηφία των πλέον επιφανών ειδικών σε θέματα κλίματος.

Στην ΕΕ, η βιομηχανία (συμπεριλαμβανόμενου και του κλάδου παραγωγής ενέργειας) ευθύνεται για την παραγωγή του 48% του συνόλου των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Οι μεταφορές είναι υπεύθυνες για ένα επιπλέον 21% και η γεωργία για το 10%. Το υπόλοιπο 17% των εκπεμπόμενων αερίων θερμοκηπίου προέρχεται από τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις. Είμαστε όμως υπεύθυνοι και για τις εκπομπές από τους υπόλοιπους τομείς. Για παράδειγμα τα νοικοκυριά από μόνα τους χρησιμοποιούν το 30% της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνεται στην ΕΕ, και οι μισές εκπομπές από τις μεταφορές οφείλεται στα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης!

Μερικά στοιχεία

➤ Στην Ευρώπη ο μέσος ετήσιος αριθμός καταστροφών που σχετίζονται με τις μετεωρολογικές συνθήκες και το κλίμα, όπως οι καταιγίδες και οι πλημμύρες, διπλασιάστηκαν κατά τη δεκαετία του 1990 σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία.

➤ Τα τελευταία 100 χρόνια η στάθμη της θάλασσας αυξάνει από 0,8 ως 3 mm κάθε χρόνο ενώ ο προβλεπόμενος ρυθμός αύξησης κατά την τρέχουσα εκατονταετία αναμένεται να είναι κατά 2 με 4 φορές μεγαλύτερος.

➤ Σε σχέση με τα μέσα της δεκαετίας του 1960, η κάλυψη του βορείου ημισφαιρίου από χιόνι έχει μειωθεί κατά 10%. Μέχρι το 2050 οι παγετώνες στις ελβετικές Άλπεις αναμένεται να εξαφανισθούν.

Το πρωτόκολλο του Κιότο

Το πρωτόκολλο που υπογράφηκε στο Κιότο υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, επικυρώθηκε από 148 κυβερνήσεις και τέθηκε σε ισχύ το Φεβρουάριο του 2005. Μέχρι το 2012, το πρωτόκολλο απαιτεί 36 βιομηχανικές χώρες να μειώσουν ή να περιορίσουν τα εκπεμπόμενα αέρια θερμοκηπίου κυρίως κατά 5 με 8% ως προς τα επίπεδα εκπομπών τους κατά το 1990.

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Αλλαγή του Κλίματος

Το 2000 η ΕΕ εγκαινίασε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Αλλαγή του Κλίματος με σκοπό να ληφθούν μέτρα για να βοηθήσουν τα κράτη μέλη να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου με οικονομικό τρόπο εξασφαλίζοντας έτσι την συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Πρωτόκολλο του Κιότο. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος η ΕΕ ανέπτυξε και εφάρμοσε σε επίπεδο επιχειρήσεων ένα σύστημα εμπορίας των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Συγκεκριμένα, για κάθε κράτος μέλος προβλέφθηκε συγκεκριμένη ποσότητα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για διανομή στις βιομηχανίες του, οι οποίες έχουν πλέον το δικαίωμα να αγοράζουν και να πωλούν τα εν λόγω δικαιώματα εκπομπής με αποτέλεσμα να εξασφαλίζουν χαμηλό κόστος συμμόρφωσης.

Το σύστημα αυτό καλύπτει το μισό περίπου των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ. Το πρόγραμμα προβλέπει επίσης πάνω από 40 επιπλέον μέτρα. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι στόχοι για την αύξηση της χρήσης των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, η θέσπιση προτύπων ενεργειακής αποδοτικότητας για τα νέα κτήρια, οι αυτοδεσμευτικές ρυθμίσεις των παραγωγών επιβατηγών αυτοκινήτων που τίθενται σε κυκλοφορία στην ΕΕ, να μειώσουν το εκπεμπόμενο διοξείδιο του άνθρακα από τα αυτοκίνητα που παράγουν, κλπ.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΩ ΕΝΕΡΓΕΙΑ;

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να εξοικονομήσει κανείς ενέργεια χωρίς να υποχρεωθεί να αλλάξει ριζικά τις συνήθειες του. Ιδού κάποιες συμβουλές του Τζίφου, μην ξεχνάτε όμως ότι η εργαλειοθήκη περιέχει πολλές περισσότερες:

➤ Μην ξεχνάτε να σβήνετε τα φώτα!

Στο σπίτι πολλοί από μας έχουν την συνήθεια να αφήνουν τα φώτα αναμμένα όταν βγαίνουν από ένα δωμάτιο. Όσο περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια καταναλώνουμε, τόσο περισσότερα ορυκτά καύσιμα πρέπει να καούν για την παραγωγή της και τόσο περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα εκλύεται στην ατμόσφαιρα. Αν απλά και μόνο φροντίζετε να σβήνετε κάθε βράδυ πέντε φώτα στο σπίτι σας, σε ένα χρόνο θα έχετε εξοικονομήσει κατά μέσον όρο 60 ευρώ από τον λογαριασμό του ηλεκτρικού.

Μπορείτε επίσης να εξοικονομήσετε ενέργεια αν χρησιμοποιήσετε λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης - που είναι πενταπλάσιας αποδοτικότητας ως προς την κατανάλωση ενέργειας. Οι συγκεκριμένοι λαμπτήρες είναι ελαφρά ακριβότεροι αλλά η διαφορά τιμής αντισταθμίζεται με το παραπάνω χάρη στη μείωση της κατανάλωσης και το μεγαλύτερο χρόνο ζωής τους - που κατά μέσον όρο είναι δεκαπλάσιος.

➤ Οικιακές συσκευές που εξοικονομούν ενέργεια!

Τα ψυγεία ευθύνονται κατά μέσον όρο για το 25% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας από τα νοικοκυριά. Ενέργεια χάνεται κάθε φορά που αφήνουμε την πόρτα του ψυγείου ανοιχτή, όταν δεν κάνουμε τακτικά απόψυξη και κάθε φορά που βάζουμε ζεστό φαγητό στο ψυγείο. Αρκούν 3 mm πάγου στο ψυγείο σας για να το κάνουν να καταναλώνει 30% επιπλέον ενέργεια. Όταν αγοράσετε νέο ψυγείο, προτιμήστε κάποιο μοντέλο με αυτόματη απόψυξη.

Φροντίστε οι οικιακές συσκευές να ανήκουν στην κατηγορία "Α" και αυτό να πιστοποιείται στην υποχρεωτική ευρωπαϊκή σήμανση που είναι κολλημένη σε αυτές και αφορά την ενεργειακή τους αποδοτικότητα. Για παράδειγμα ένα πλυντήριο της κατηγορίας "Α" καταναλώνει τη μισή ενέργεια απ' ό,τι μια συνηθισμένη συσκευή αυτού του είδους.

➤ **Αφήστε τα ρούχα να στεγνώσουν φυσιολογικά!**

Ο καλύτερος τρόπος είναι να αφήνετε τα ρούχα να στεγνώνουν μόνα τους. Έτσι εξοικονομείτε ενέργεια και τα ρούχα δεν καταστρέφονται. Αν είναι αδύνατον αποφύγετε τη χρήση στεγνωτηρίου - φροντίστε τα ρούχα να έχουν στραγγιστεί καλά και στη συνέχεια χρησιμοποιείτε τη μέση αντί της υψηλής κλίμακας για το στέγνωμα. Η υπέρ- και η υποφόρτωση του στεγνωτηρίου σας συνεπάγεται υψηλότερη κατανάλωση ενέργειας. Παράλληλα πρέπει να ελέγχετε το φίλτρο τακτικά ώστε να εξασφαλίζετε τη μεγαλύτερη δυνατή εξοικονόμηση ενέργειας.

➤ **Χαμηλώστε το θερμοστάτη σας!**

Στην Ευρώπη, το 60% περίπου της μέσης κατανάλωσης ενέργειας των νοικοκυριών οφείλεται στην οικιακή θέρμανση. Αν χαμηλώσουμε το θερμοστάτη κατά 1°C, η διαφορά είναι ανεπαίσθητη, η οικονομία όμως μπορεί να φθάσει το 7% του λογαριασμού του ηλεκτρικού.

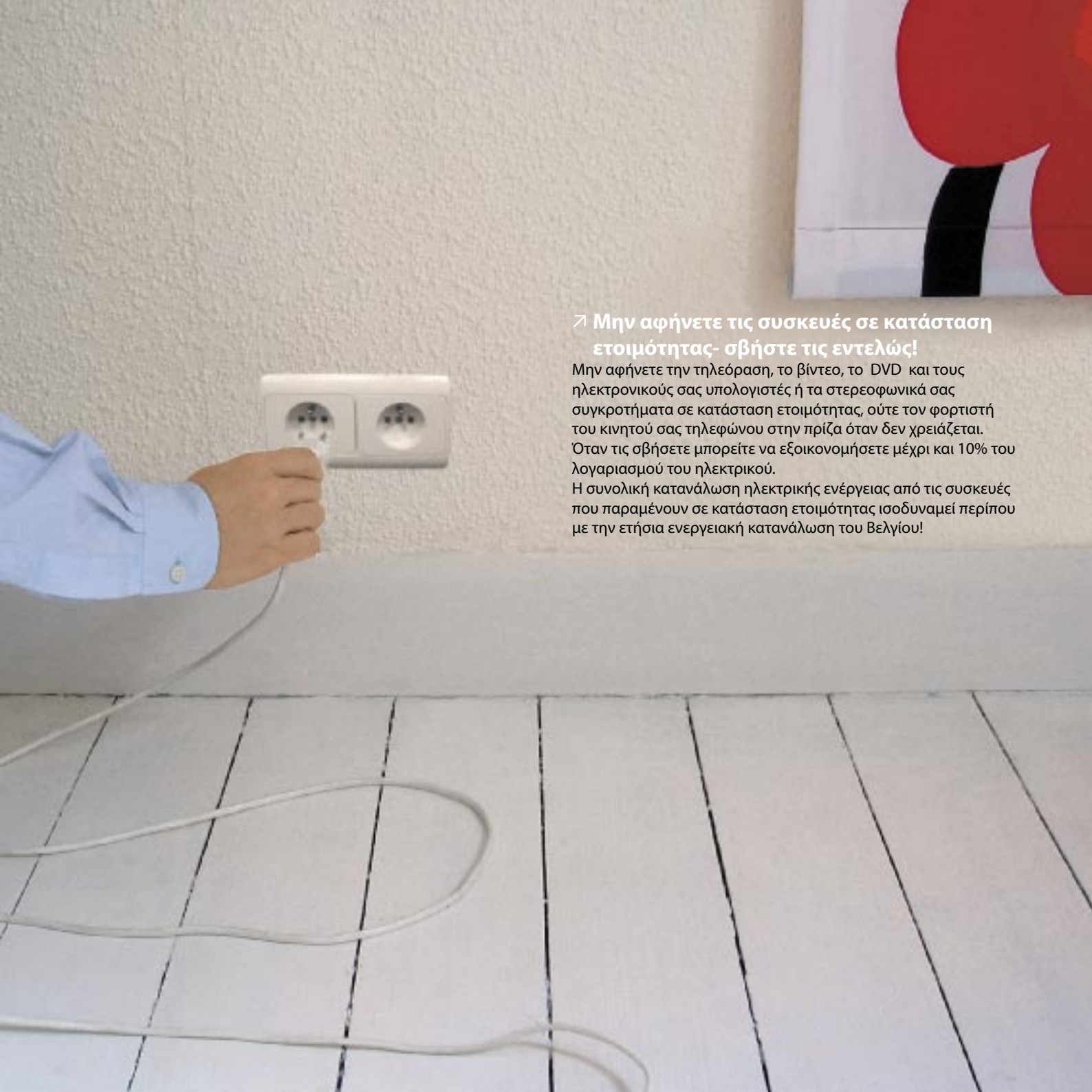
➤ **Μονώστε καλά το σπίτι σας!**

Μεριμνήστε ώστε το σπίτι σας να έχει καλή μόνωση. Για παράδειγμα τα παράθυρα με διπλά τζάμια μπορούν να μειώσουν έως και κατά 20% τις θερμικές απώλειες ενώ το κόστος τους κατά μέσον όρο αποσβένεται σε 6 χρόνια. Οι απώλειες θερμότητας στο σπίτι μπορούν να αποφευχθούν και με άλλα απλά μέσα όπως κλείνοντας τις κουρτίνες το βράδυ ή αερίζοντας το δωμάτιο μόνο για λίγα λεπτά, το οποίο επαρκεί για την ανανέωση μεγάλου μέρους του αέρα στο εσωτερικό του σπιτιού. Μπορείτε επίσης να μονώσετε το θερμοσίφωνο σας καλύπτοντας το με μονωτική επένδυση.

➤ **Βάλτε το καπάκι!**

Καλύπτοντας την κατσαρόλα όταν ψήνεται το φαγητό, μπορείτε να εξοικονομήσετε το 60% με 70% της ενέργειας που απαιτείται για το μαγείρεμα. Το μαγείρεμα με χύτρα ταχύτητας μειώνει επίσης την κατανάλωση ενέργειας. Βράστε μόνο την ποσότητα του νερού που χρειάζεστε για το τσάι σας.

➤ **Μην αφήνετε τις συσκευές σε κατάσταση
ετοιμότητας- σβήστε τις εντελώς!**

Μην αφήνετε την τηλεόραση, το βίντεο, το DVD και τους ηλεκτρονικούς σας υπολογιστές ή τα στερεοφωνικά σας συγκροτήματα σε κατάσταση ετοιμότητας, ούτε τον φορτιστή του κινητού σας τηλεφώνου στην πρίζα όταν δεν χρειάζεται. Όταν τις σβήσετε μπορείτε να εξοικονομήσετε μέχρι και 10% του λογαριασμού του ηλεκτρικού.

Η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τις συσκευές που παραμένουν σε κατάσταση ετοιμότητας ισοδυναμεί περίπου με την ετήσια ενεργειακή κατανάλωση του Βελγίου!

↗ Αερας

Σήμερα, το 80% περίπου των Ευρωπαίων ζει σε αστικές περιοχές. Το έντονο πήγαινε έλα στις μεγαλουπόλεις και η μεγάλη κυκλοφορία σε δρόμους και αυτοκινητοδρόμους έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ποιότητα του αέρα και κατ'επέκταση στην υγεία μας επειδή προκαλούν αναπνευστικά προβλήματα και αλλεργίες. Έχουν επιτευχθεί σοβαρές πρόοδοι στο επίπεδο των εθνικών νομοθεσιών καθώς και της κοινοτικής νομοθεσίας όσον αφορά την αντιμετώπιση ατμοσφαιρικών ρύπων όπως το διοξείδιο του θείου, ο μόλυβδος, τα οξείδια του αζώτου, το μονοξείδιο του άνθρακα και το βενζόλιο. Για παράδειγμα οι εκπομπές διοξειδίου του θείου στην ΕΕ όταν αυτή είχε ακόμη μόνο 15 κράτη μέλη μειώθηκε κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 60% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 ενώ οι αντίστοιχες εκπομπές οξειδίων του αζώτου περιορίστηκαν κατά 21%. Εντούτοις η ποιότητα του αέρα εξακολουθεί να προκαλεί προβλήματα. Οι ρύποι που προκαλούν κυρίως ανησυχίες είναι τα αιωρούμενα σωματίδια και το όζον το οποίο σχηματίζεται στο επίπεδο του εδάφους. Τα αιωρούμενα σωματίδια θεωρείται ότι το

2000 προκάλεσαν τον πρόωρο θάνατο 348.000 Ευρωπαίων ενώ την ίδια περίοδο το όζον θεωρήθηκε υπεύθυνο για 21.000 θανάτους. Κατά μέσον όρο η προσδοκία ζωής των Ευρωπαίων μειώθηκε κατά 9 μήνες. Οι αρνητικές επιπτώσεις λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης αναμένεται ότι θα μειωθούν κάπως στην Ευρώπη χάρη στην εφαρμογή των ήδη υφιστάμενων πολιτικών για την ατμοσφαιρική ρύπανση αλλά θα παραμείνουν σοβαρές και στο μέλλον αν δεν αναληφθεί περαιτέρω δράση.

Εκτός των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, οι οδικές μεταφορές συμβάλλουν κατά πολύ στην επιδείνωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Μολονότι οι κατασκευαστές αυτοκινήτων έχουν επιτύχει σοβαρές μειώσεις των εκπομπών παράγοντας αυτοκίνητα με χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση, τα αυτοκίνητα που κυκλοφορούν πληθαίνουν καθημερινά, με αποτέλεσμα οι οδικές μεταφορές να εξακολουθούν να αποτελούν σοβαρή πηγή ρύπανσης.

Σωματίδια και Όζον

➤ Τα σωματίδια προέρχονται κυρίως από πηγές που σχετίζονται με την καύση, αν και παράγονται επίσης και από αέριους ρύπους όπως τα οξειδία του αζώτου (NOx) και οι πτητικές οργανικές ενώσεις (ΠΟΕ).

➤ Μεταξύ των πηγών των ΠΟΕ συγκαταλέγονται η πετροχημική βιομηχανία, το πετρέλαιο, η κυκλοφορία οχημάτων, οι διαλύτες που χρησιμοποιούνται στις μπογιές καθώς και πολλά οικιακά προϊόντα. Υπάρχουν παράλληλα και φυσικές πηγές ΠΟΕ όπως ορισμένα δέντρα π.χ. τα κωνοφόρα. Τα οξειδία του αζώτου παράγονται πρωτίστως από την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων όπως π.χ. στους κινητήρες των οχημάτων και τους θερμοηλεκτρικούς σταθμούς.

➤ Το όζον είναι ένα αέριο που παράγεται από μια φωτοχημική αντίδραση μεταξύ δύο ομάδων χημικών ουσιών, τις πτητικές οργανικές ενώσεις (ΠΟΕ) και τα οξειδία του αζώτου, υπό την επίδραση του ηλιακού φωτός και της θερμότητας. Έτσι το όζον που σχηματίζεται στο επίπεδο του εδάφους τείνει να αυξάνει το καλοκαίρι και έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου (ερεθισμός στο λάρυγγα και τα μάτια, αναπνευστικές δυσκολίες, ιδίως στα άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως οι ασθματικοί, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι). Αντίθετα η παρουσία του όζοντος στη στρατόσφαιρα προστατεύει τη ζωή στον πλανήτη μας από την επικίνδυνη υπεριώδη ακτινοβολία του ηλίου.

Πως θα μπορούσα να βοηθησω να καθαρισει ο αερας;

Μπορεί να είναι δύσκολο να το πιστέψετε αλλά μπορούμε να συμβάλλουμε στον καθαρισμό του αέρα από τα σωματίδια και τους ρύπους κάθε φορά που οδηγούμε πηγαίνοντας στη δουλειά ή στο σχολείο, κάθε φορά που χρησιμοποιούμε τη θέρμανση ή τον

κλιματισμό ή ακόμη και κάθε φορά που καθαρίζουμε τα παράθυρα μας. Ιδού κάποιες συμβουλές για να τα καταφέρετε:

➤ Προτιμάτε τα τοπικά προϊόντα!

Η αεροπορική μεταφορά εμπορευμάτων από τη μια πλευρά της υφελίου στην άλλη προκαλεί 200 με 400 φορές περισσότερα αέρια θερμοκηπίου από την οδική μεταφορά τους με φορτηγά σε αποστάσεις της τάξης των 50 χιλιομέτρων. Προσπαθήστε να τρώτε εποχιακά τοπικά προϊόντα, κάνουν καλό στην υγεία, είναι κατά πολύ γευστικότερα και η μεταφορά τους δεν συνεπάγεται παραγωγή μεγάλης ποσότητας αερίων θερμοκηπίου.

➤ Αέρας

➤ Συνοδήγηση ή χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς!

Μια πολύ καλή λύση για μετακινήσεις σε μεγαλύτερες αποστάσεις είναι η συνοδήγηση ή η αξιοποίηση των μέσων μαζικής μεταφοράς δεδομένου ότι εξασφαλίζουν τη μεταφορά περισσότερων ατόμων ανά όχημα. Ένα ταξίδι 1.200 χιλιομέτρων με το αυτοκίνητο συνεπάγεται εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ανάλογες με αυτές που προέρχονται από ένα τρένο που κάνει το γύρο του κόσμου!

➤ Αν πρέπει να χρησιμοποιήσετε το αυτοκίνητο σας ...!

- Όταν αφήνετε το αυτοκίνητο να προθερμαίνεται ακίνητο, αυξάνετε την κατανάλωση καυσίμων μέχρι και κατά 50%. Αν αρχίσετε να οδηγείτε αμέσως, ο κινητήρας θα φθάσει στη φυσιολογική θερμοκρασία λειτουργίας γρηγορότερα.
- Προσπαθήστε τα λάστιχα σας να έχουν τη σωστή πίεση. Αν η πίεση του αέρα είναι χαμηλότερη κατά 0,5 bars, θα χρειαστείτε 5% περισσότερη βενζίνη και θα προκαλέσετε περισσότερη ρύπανση.
- Η οδήγηση με ενεργοποιημένο τον κλιματισμό συνεπάγεται αύξηση της κατανάλωσης κατά 30%. Αντίθετα η οδήγηση με ανοικτά παράθυρα αυξάνει την κατανάλωση μόλις κατά 5%.
- Η χρήση εξωτερικής σχάρας αποσκευών μπορεί να αυξήσει την κατανάλωση καυσίμων κατά 20-30%, όσο για τα μεταφερόμενα ποδήλατα, είναι καλύτερα να τοποθετούνται πίσω από το αυτοκίνητο .
- Σεβόμενοι τα όρια ταχύτητας, εξοικονομείτε βενζίνη, παράγετε λιγότερα καυσαέρια και φυσικά οδηγείτε ασφαλέστερα!

➤ Ψάξτε για το “Λουλούδι”!

Το οικολογικό σήμα είναι ένα αυτοδεσμευτικό σύστημα που έχει στόχο οι επιχειρήσεις να διαθέτουν στην αγορά προϊόντα και υπηρεσίες φιλικές προς το περιβάλλον. Όσα προϊόντα φέρουν το σήμα του άνθους δεν περιέχουν πτητικές οργανικές ενώσεις και κατά συνέπεια συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα στους εσωτερικούς χώρους. Ψάξτε λοιπόν για το σήμα με το λουλούδι στα απορρυπαντικά ρούχων, το χαρτί υγείας, τις μπιγιές και τα βερνίκια για εσωτερικούς χώρους ή στις ηλεκτρικές σκούπες, τις τηλεοράσεις, τις κάλτσες και τα στρώματα!

➤ **Οδηγήστε ... ποδήλατο αντί για αυτοκίνητο!**

Το 2001 το 27% των σωματιδίων στην Ευρώπη οφείλονταν στις μεταφορές. Κατά μέσον όρο, μια στις τρεις φορές που χρησιμοποιούμε το αυτοκίνητο, καλύπτουμε αποστάσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2 χιλιόμετρα. Με το ποδήλατο εκτός από την κυκλοφορία μειώνουμε και τις εκπομπές. Αν πεταχτούμε με το ποδήλατο να αγοράσουμε εφημερίδα ή ψωμί φροντίζουμε την υγεία και το πορτοφόλι μας!

↗ Νερό

Το νερό μετατρέπεται σε έναν από τους πιο σπάνιους φυσικούς πόρους ανά την υφήλιο, δεδομένου ότι ποσοστό χαμηλότερο του 1% των συνολικών αποθεμάτων ύδατος του πλανήτη προσφέρεται για ανθρώπινη κατανάλωση και πάνω από 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν διαθέτουν πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό. Ευτυχώς στην Ευρώπη το νερό είναι κατά κανόνα άφθονο, μολονότι σε ορισμένες περιοχές του ευρωπαϊκού νότου η έλλειψη νερού και η ξηρασία είναι όλο και πιο διαδεδομένα φαινόμενα. Ενώ λοιπόν η ποσότητα του νερού στην ήπειρο μας δεν αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, η ποιότητα και η διαχείριση του απέχουν πολύ από το να είναι ικανοποιητικές και υφίστανται σοβαρές πιέσεις.

Το 35% περίπου του νερού της βρύσης προέρχεται από επιφανειακά ύδατα (λίμνες, ποταμοί) το 20% των οποίων απειλείται σοβαρά από τη ρύπανση. Το υπόλοιπο 65% προέρχεται από υπόγεια ύδατα που αποκαλούνται υδροφόροι ορίζοντες και κατακρατούν τα νερά της βροχής τα οποία διαπερνούν το έδαφος.

Η ποιότητα του πόσιμου νερού στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι γενικά πολύ καλή και το νερό της βρύσης είναι πόσιμο σχεδόν παντού. Ωστόσο όλο το νερό πρέπει να υποστεί επεξεργασία για να καταστεί ασφαλές προς πόσιν, δεδομένου ότι μπορεί να μολυνθεί από ουσίες οι οποίες μπορεί να εκκλυθούν στα υπόγεια και τα επιφανειακά ύδατα (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, τοξικές χημικές ουσίες από τη βιομηχανία ή μικροοργανισμοί από ανθρώπινα ή ζωικά απόβλητα). Η επεξεργασία του νερού είναι δαπανηρή και ενεργειακόβαρα διαδικασία.

Η μείωση της ρύπανσης του νερού είναι σημαντική όχι μόνο γιατί θέλουμε να χρησιμοποιούμε το νερό αλλά και για να προστατέψουμε τα φυτά και τα ζώα που ζουν στους ποταμούς, τις λίμνες και τις θάλασσες μας. Μολονότι κατά την τελευταία τριακονταετία η ΕΕ έχει ήδη κάνει πολλά για να μειωθεί η ρύπανση, πολλά μένουν ακόμη να γίνουν και ο καθένας μας μπορεί να παίξει το ρόλο του.

Ενδεχομένως θα εκπλαγείτε αν μάθετε ότι η βιομηχανία αν και συμβάλλει στη ρύπανση, δεν θεωρείται ο κύριος υπαίτιος γι' αυτήν. Είναι σχετικά εύκολο να θεσπισθούν νόμοι που να υποχρεώνουν τη βιομηχανία να μειώσει την κατανάλωση νερού, να βελτιώσει την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων και να μειώσει τη ρύπανση. Τα μεγαλύτερα προβλήματα οφείλονται στη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων. Όταν το νερό έρχεται σε επαφή μαζί τους, τα μεταφέρει στα ποτάμια και μετά στη θάλασσα. Τα θρεπτικά στοιχεία από τα λιπάσματα και τις εκπλύσεις γεωργικής προέλευσης (κοπριά από τα ζώα) αποτελούν μια από τις κύριες

αιτίες της ρύπανσης των επιφανειακών υδάτων. Έχουν μάλιστα ως αποτέλεσμα την επιτάχυνση της ανάπτυξης φυκιών και πολυπλοκότερων φυτικών οργανισμών που εξαντλούν το οξυγόνο, το φως και καταλαμβάνουν το χώρο που χρειάζονται άλλα φυτικά και ζωικά είδη. Το φαινόμενο αυτό αποκαλείται ευτροφισμός, ζημιώνει τη βιοποικιλότητα και ρυπαίνει τα επιφανειακά μας ύδατα. Χαρακτηριστικό ορατό σύμπτωμα «ευτροφισμού» αποτελεί συχνά η παρουσία υψηλής συγκέντρωσης μικροφυκών στα επιφανειακά ύδατα.

Πως μπορω να χρησιμοποιησω το νερο πιο υπευθυνα;

Κατά μέσον όρο, το 7% του πόσιμου νερού που καταναλώνουμε είτε το πίνουμε είτε το χρησιμοποιούμε στο μαγείρεμα. Το 22% χρησιμοποιείται στα πλυντήρια πιάτων και ρούχων, το 20% στις τουαλέτες, το 39% για μπάνιο ή ντουζ και το 6% για το πλύσιμο των

αυτοκινήτων και το πότισμα των κήπων. Ιδού τα έξυπνα κόλπα που σας προτείνει ο Τζίφυ για να χρησιμοποιείτε το νερό πιο υπεύθυνα:

➤ Μην αφήνετε τη βροχή να ξεγλιστρήσει μέσα από τα δάκτυλα σας!

Για ορισμένες χρήσεις το βρόχινο νερό είναι η τέλεια εναλλακτική λύση σε σχέση με το πόσιμο νερό. Μπορείτε να συλλέξετε τα νερά της βροχής τοποθετώντας άδειους κουβάδες ή άλλα δοχεία έξω από το σπίτι. Αυτό το νερό μπορείτε να το χρησιμοποιήσετε για να πλύνετε το αυτοκίνητο ή να ποτίσετε τον κήπο. Μην ξεχνάτε ότι η καταλληλότερη στιγμή για το πότισμα του κήπου είναι το βράδυ.

➤ Ελέγξτε τις βρύσες σας!

Μια βρύση που στάζει όλη την ημέρα σπαταλά 25 λίτρα νερό. Αν κλείνουμε τη βρύση όταν πλένουμε τα δόντια μας μπορούμε να εξοικονομήσουμε 12-15 λίτρα. Αν όλοι οι Ευρωπαίοι έκλειναν τη βρύση όταν βούρτσίζουν τα δόντια τους το νερό που θα εξοικονομούσαν σε ένα χρόνο θα επαρκούσε για να γεμίσουν 6.000 ολυμπιακές πισίνες κολύμβησης. Στο ντους χρησιμοποιούμε 4 φορές λιγότερο νερό από την μπανιέρα. Κάντε λοιπόν καλύτερα ντους, βοηθάτε το περιβάλλον και περιορίζετε το λογαριασμό του νερού!

➤ Κάντε λίγη υπομονή ή χρησιμοποιείστε το ειδικό πρόγραμμα για μισογεμάτα πλυντήρια

Προσπαθήστε να χρησιμοποιείτε το πλυντήριο ρούχων ή πιάτων μόνο όταν είναι εντελώς γεμάτα. Αλλιώς, όταν έχετε λιγότερα πράγματα για πλύσιμο, χρησιμοποιείστε το ειδικό πρόγραμμα για τα μισογεμάτα πλυντήρια ρούχων ή πιάτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο εκτός από το νερό, εξοικονομείτε και ηλεκτρική ενέργεια.

➤ Μπογιές, βερνίκια, φάρμακα, λάδια ...

Μην πετάτε χημικές ουσίες όπως μπογιές, βερνίκια, εντομοκτόνα ή φάρμακα στο νεροχύτη. Αποφεύγετε επίσης να πετάτε στο νεροχύτη κάθε είδους λάδι, όπως τα λάδια από το τηγάνισμα ή τις σαλάτες και φυσικά τα μηχανέλαια!

Όλα αυτά τα προϊόντα μπορούν να προκαλέσουν προβλήματα λειτουργίας στο σύστημα επεξεργασίας των αποβλήτων, σκοτώνοντας την πανίδα ή φράσσοντας τις σωληνώσεις. Εντοπίστε κέντρα συλλογής φαρμάκων και λαδιών στη γειτονιά σας αν υπάρχουν, ώστε να παραδίδετε σε αυτά τα παλιά σας φάρμακα και τα χρησιμοποιημένα λάδια.

7 Ελέγξτε τις βρύσες σας!

Στο ντουζ χρησιμοποιούμε 4 φορές λιγότερο νερό από την μπανιέρα. Κάντε λοιπόν καλύτερα ντουζ, βοηθάτε το περιβάλλον και περιορίζετε το λογαριασμό του νερού!

↗ Έδαφος

Βιοποικιλότητα είναι η ποικιλία όλων των μορφών ζωής – δηλαδή η ποικιλία των ειδών, των γενετικών ενδοειδικών ποικιλιών καθώς και η ποικιλία των οικοσυστημάτων. Η βιοποικιλότητα μας εξασφαλίζει ευρύ φάσμα βασικών υπηρεσιών όπως την τροφή και το καθαρό νερό ή την επικονίαση. Παράλληλα συμβάλλει στον έλεγχο της αλλαγής του κλίματος, στο μετριασμό των επιπτώσεων από φυσικούς κινδύνους, κλπ. Η οικονομική αξία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα και τα είδη που διαβιούν στη Γη, έχει υπολογιστεί σε 26 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως - ήτοι περίπου το διπλάσιο της ετήσιας ανθρώπινης παραγωγής.

Έχει υπολογισθεί ότι ο σημερινός ρυθμός απώλειας της βιοποικιλότητας είναι 1.000 με 10.000 φορές υψηλότερος από τον φυσιολογικό ρυθμό εξαφάνισης των ειδών. Κύρια αίτια του φαινομένου είναι τα συστήματα εντατικής παραγωγής, οι μεταβολές που υφίστανται για κατασκευαστικούς σκοπούς οι οικότοποι, οι εξορυκτικές βιομηχανίες, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων από την αλιεία και το κυνήγι, η ρύπανση και η αλλαγή του κλίματος σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το οικολογικό αποτύπωμα ενός Ευρωπαίου ανέρχεται σε 4,97 ha*. Σήμερα αν τα έξι δισεκατομμύρια άνθρωποι του πλανήτη ζούσαν και κατανάλωναν όπως οι Ευρωπαίοι, θα χρειαζόμασταν 3 πλανήτες σαν τον δικό μας ενώ διαθέτουμε μόνο ένα!

Αντίθετα προς τη διαδεδομένη άποψη, σήμερα το κύριο πρόβλημα λόγω του τρόπου που συνήθως χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμοι πόροι, είναι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και όχι η σπανιότητα ορισμένων μη ανανεώσιμων πόρων. Για παράδειγμα οι φαινομενικά απεριόριστες ποσότητες ορυκτών καυσίμων και η ως εκ τούτου εκτεταμένη χρήση τους για την παραγωγή ενέργειας, έχει προκαλέσει μερικά από τα σοβαρότερα περιβαλλοντικά προβλήματα: την ατμοσφαιρική ρύπανση και την άνοδο των θερμοκρασιών στην επιφάνεια του πλανήτη. Όσον αφορά τους ανανεώσιμους πόρους (φυτά, ψάρια και ζώα), η σπανιότητα τους αποτελεί αφ'εαυτής περιβαλλοντικό πρόβλημα. Για παράδειγμα, η εξαφάνιση ορισμένων ειδών συνεπάγεται απώλεια βιοποικιλότητας ενώ η κατάληψη του εδάφους προκαλεί την απώλεια οικοτόπων.

*Για περισσότερες πληροφορίες δεξ: www.ecologicalfootprint.com

Σημείωση: ο συγκεκριμένος ιστοτόπος δεν εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Κοινότητα η οποία ούτε τον διαχειρίζεται ούτε τον ενημερώνει. Ενδέχεται ο ιστοτόπος αυτός να μην είναι διαθέσιμος σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες.

Κάθε χρόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση μόνο, πετάμε 1,3 δισεκατομμύρια τόνους απόβλητα από τους οποίους περίπου τα 40 εκατομμύρια είναι επικίνδυνα απόβλητα. Αυτό ισοδυναμεί με περίπου 3,5 τόνους σκουπιδιών για κάθε άνδρα, γυναίκα και παιδί. Αν προστεθούν στις παραπάνω ποσότητες άλλα 700 εκατομμύρια τόνοι γεωργικών αποβλήτων, είναι φανερό ότι η επεξεργασία και η διάθεση όλων αυτών των υλικών - δίχως επιβάρυνση του περιβάλλοντος - μετατρέπεται σε σοβαρό πονοκέφαλο. Ως το 2020 ο ΟΟΣΑ υπολογίζει ότι θα παράγουμε κατά 45% περισσότερα απόβλητα από όσα το 1995. Επιπλέον τα περισσότερα από τα πράγματα που πετάμε είτε καίγονται σε εγκαταστάσεις αποτέφρωσης είτε καταλήγουν στις χωματερές, τους γνωστούς χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ). Και οι δύο αυτές μέθοδοι επεξεργασίας έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τα απόβλητα απελευθερώνουν διοξείδιο του άνθρακα και μεθάνιο στην ατμόσφαιρα καθώς και χημικές ουσίες και φυτοφάρμακα στη γη και τα υπόγεια ύδατα. Μολονότι τα απόβλητα είναι αναπόφευκτα, μπορούμε να κάνουμε μια προσπάθεια να μειώσουμε τουλάχιστον τα δικά μας απόβλητα.

Μερικά δεδομένα...

- Στην Ευρώπη απειλείται το 42% περίπου των θηλαστικών και το 45% των πεταλούδων. Το 80% των αλιευτικών αποθεμάτων κινδυνεύουν να καταρρεύσουν ή δεν ξέρουμε σε τι κατάσταση βρίσκονται λόγω της υπέρμετρης αλιείας.
- Στην Ευρώπη, το μέγεθος των πληθυσμών των κοινών ειδών πτηνών του αγρού και του δάσους μειώθηκαν κατά 71% από το 1980 ως το 2002.
- Αλλά για το 18% του εδάφους της ΕΕ, όταν είχε ακόμη μόνο 15 κράτη μέλη, ισχύει καθεστώς ειδικής προστασίας βάσει του δικτύου Natura 2000 της ΕΕ.

Το ξέρατε;

Κρυφά απόβλητα κατά την παραγωγή κάθε αντικειμένου από τα παρακάτω

• 1 kg αλουμινίου	5 kg
• Μία οδοντόβούρτσα	1,5 kg
• Μία καφετιέρα	298 kg
• Ένα κινητό τηλέφωνο	75 kg
• Ένας υπολογιστής	1,500 kg
• Ένα χρυσό δακτυλίδι	2,000 kg

Πηγή Wupperstal Institut (www.wupperinst.org)

Σημείωση: ο συγκεκριμένος ιστοτόπος δεν εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Κοινότητα η οποία ούτε τον διαχειρίζεται ούτε τον ενημερώνει. Ενδέχεται ο ιστοτόπος αυτός να μην είναι διαθέσιμος σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες.

Πως μπορω να μειωσω τα αποβλητα;

Κάθε Ευρωπαίος παράγει κατά μέσον όρο 1 κιλό απόβλητα τη μέρα. Για να μειωθεί αυτή η σημαντική ποσότητα ο κανόνας είναι «Μείωσε-Ξαναχρησιμοποίησε-Ανακύκλωσε»:

➤ ΜΕΙΩΣΕ

Μειώστε τις συσκευασίες αγοράζοντας προϊόντα χύμα ή επαναχρησιμοποιήσιμα:

- Αγοράστε ασυσκευάστα φρούτα και λαχανικά αντί των προσυσκευασμένων
- Προτιμήστε τα συμπυκνωμένα προϊόντα που έχουν αναλογικά μικρότερη συσκευασία

➤ ΞΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΤΕ

Επιδιώξτε να βρείτε άλλες χρήσεις για τα πράγματα αντί να τα πετάξετε:

- Επιδιόρθωση: διορθώστε τα τακούνια των παπουτσιών σας ώστε να διαρκέσουν περισσότερο.
- Επινόειστε νέες χρήσεις: για παλιά έγγραφα όπως προσχέδια ή για πλαστικά δοχεία αποθήκευσης.
- Χαρίστε τα ή πουλήστε τα σαν μεταχειρισμένα.

➤ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Μπορείτε να κάνετε διαλογή του χαρτιού, των χαρτονιών, της ξυλείας, των δοχείων αλουμινίου, των πλαστικών μπουκαλιών, των γυάλινων μπουκαλιών και δοχείων, των ηλεκτρικών συσκευών, του ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των μπαταριών...

Πάντα θα υπάρχουν συσκευασίες που θα πρέπει να αγοράσετε και δεν θα μπορείτε να τις ξαναχρησιμοποιήσετε. Γι' αυτό επιλέγετε τουλάχιστον ανακυκλώσιμες συσκευασίες και κάντε σωστά τη διαλογή τους. Από τις παλιές σας συσκευασίες χαρτονιού θα παραχθεί η εφημερίδα σας, τα γυάλινα μπουκάλια θα αξιοποιηθούν για την παραγωγή νέων γυάλινων μπουκαλιών και τα πλαστικά σας μπουκάλια θα ξαναζήσουν σαν νέες συσκευασίες, δομικά υλικά ή ακόμη και ρούχα!

➤ Τέρμα τα ξεσκονόπανα μιας χρήσης!

Τα ξεσκονόπανα μιας χρήσης αντιπροσωπεύουν την παραγωγή 50 κιλών αποβλήτων ετησίως για το μέσο ευρωπαϊκό νοικοκυριό. Αν κάθε νοικοκυριό τα χρησιμοποιεί τόσο για λόγους υγιεινής όσο και για καθαριότητα, θα παράγονταν συνολικά 9 επιπλέον εκατομμύρια τόνοι το χρόνο! Χρησιμοποιώντας για την καθαριότητα κλασικά ξεσκονόπανα και κουρέλια αποφεύγετε όλα αυτά τα απόβλητα και προσφέρετε ταυτόχρονα μια δεύτερη χρήση σε κάτι που επρόκειτο να πετάξετε!

➤ **Κάντε τα ψώνια σας με επαναχρησιμοποιήσιμες πλαστικές τσάντες!**

Ακόμη και συγκρινόμενη με μια χαρτοσακούλα ανάλογου μεγέθους, η παραγωγή μιας επαναχρησιμοποιήσιμης πλαστικής σακούλας απαιτεί τρεις φορές λιγότερο νερό. Επιπλέον συνεπάγεται την απελευθέρωση κατά 80 με 90% λιγότερων αερίων θερμοκηπίου και όξινων αερίων στην ατμόσφαιρα! Κι αν χρησιμοποιήσουμε ένα καλάθι για τα ψώνια μας, οι περιβαλλοντικές συνέπειες της συμπεριφοράς μας θα περιορίζονταν ακόμη περισσότερο.

➤ **Ηλεκτρονικά απόβλητα**

Η ταχύτητα της τεχνολογικής προόδου οδηγεί πολλούς από μας στον πειρασμό της αγοράς καινούργιου κινητού τηλεφώνου, τηλεόρασης προηγμένης τεχνολογίας ή σύγχρονου πλυντηρίου πιάτων. Τα ηλεκτρονικά απόβλητα αυξάνουν κατά 3-5% ετησίως, κάθε πολίτης της ΕΕ παράγει περίπου 17-20 kg ηλεκτρονικά απόβλητα το χρόνο και μέχρι σήμερα το 90% των αποβλήτων αυτών καταλήγει σε χώρους υγειονομικής ταφής, αποτεφρώνεται ή αποτελεί αντικείμενο ανάκτησης χωρίς προεπεξεργασία. Τα ηλεκτρονικά απόβλητα περιέχουν ουσίες όπως βαρέα μέταλλα και άλλες χημικές ουσίες που μπορεί να είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για την υγεία του ανθρώπου αν δεν διατεθούν προσεκτικά. Από τις 13 Αυγούστου 2005, οι καταναλωτές θα είναι σε θέση να επιστρέφουν δωρεάν στα μαγαζιά τον παλιό τους ηλεκτρονικό εξοπλισμό όταν αγοράζουν νέα είδη με αναλογία ένα προς ένα.

➤ **Αγοράστε επαναφορτιζόμενες μπαταρίες!**

Οι μπαταρίες περιέχουν επιβλαβείς χημικές ουσίες και μέταλλα και ως εκ τούτου θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερα προσεκτικής διάθεσης στα ειδικά σημεία συλλογής στην περιοχή σας. Εναλλακτικά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε επαναφορτιζόμενες μπαταρίες.

➤ **Φύση και Βιοποικιλότητα**

Το γεγονός ότι γνωρίζουμε, για παράδειγμα, την προέλευση των προϊόντων που αγοράζουμε, μπορεί να επηρεάσει τις εταιρίες ώστε να μην διακινούν προϊόντα τα οποία επιβαρύνουν το περιβάλλον. Ο υπεύθυνος τουρισμός μπορεί να συμβάλει στη διαφύλαξη της καλλονής των περιοχών που μας αρέσει να επισκεπτόμαστε.

7 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Μπορείτε να κάνετε διαλογή του χαρτιού, των χαρτονιών, της ξυλείας, των δοχείων αλουμινίου, των πλαστικών μπουκαλιών, των γυάλινων μπουκαλιών και δοχείων, των ηλεκτρικών συσκευών, του ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των μπαταριών...

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΤΖΙΦΥ

Ο Τζίφυ ξέρει πολλά κόλπα και θα ήθελε να σας τα δείξει. Παίξτε το παιχνίδι του Τζίφυ με τις ερωτήσεις και θα ανακαλύψετε ακόμη περισσότερες μεθόδους για να ξε-καθαρίσετε τη θέση σας :

http://europa.eu.int/comm/environment/toolkits/index_en.htm

Η ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗΣ

Η βάση δεδομένων της εργαλειοθήκης συγκεντρώνει περισσότερους από 140 διαφορετικούς ιστοτόπους από όλη την Ευρώπη, τους οποίους μπορείτε να συμβουλευθείτε. Μπορείτε να ψάξετε την εργαλειοθήκη ανά χώρα, θέμα, γλώσσα, εργαλείο ή/και δημόσιο ακροατήριο. Έτσι μπορείτε να μάθετε πως αντιμετωπίζονται διάφορα περιβαλλοντικά προβλήματα στη χώρα σας και πως μπορείτε να γίνετε πιο φιλικό με το περιβάλλον στο σπίτι και στην πόλη σας. http://www.europa.eu.int/comm/environment/toolkits/search_en.htm

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Οι προς πώληση δημοσιεύσεις της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατίθενται από τους εμπορικούς μας αντιπροσώπους σε ολόκληρο τον κόσμο. Τι πρέπει να κάνω για να αποκτήσω κάποια έκδοση; Μόλις αποκτήσετε τον κατάλογο των εμπορικών αντιπροσώπων, μπορείτε να έλθετε σε επαφή με τον αντιπρόσωπο της επιλογής σας και να δώσετε την παραγγελία σας.

Πως μπορω να βρω τον καταλογο των αντιπροσωπων;

- Μέσω του ιστοτόπου της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων <http://publications.eu.int>
- Ή υποβάλλοντας αίτηση για την έντυπη έκδοση στην ομοιοτυπία (352) 2929 42758

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι ιστοτόποι που περιλαμβάνει η Βάση Δεδομένων της Περιβαλλοντικής Εργαλειοθήκης, στον ιστότοπο Ευγορα δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία ούτε τους διαχειρίζεται ούτε τους ενημερώνει. Ενδέχεται οι ιστότοποι αυτοί να μην διατίθενται σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΞΕ-ΚΑΘΑΡΙΣΤΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΑΣ!
Τι πρέπει να κάνετε ή να μην κάνετε για έναν πιο
πράσινο κόσμο

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων
των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2005
— 20 σελ. — 21 x 21 cm
ISBN 92-894-9845-5

